

BASINDA CEVAP VE DÜZELTME HAKKI

Dr. L. Kemal REİSOĞLU*

Yasama, yürütme ve yargı'dan sonra dördüncü kuvvet olarak kabul edilen basın'ın, halen memleketimizde içinde bulunduğu durumu, en çok okunan bir gazetemizin bir yazarı, diğer değerli bazı köşe yazarları gibi, şöyle yansıtmıştır:

"Biz gazeteciliğin ne olduğunu da unutmuşuz. Belli çıkar hesapları, çanak tutmalar, yağcılıklar, adamına göre muamele etmeler ön plâna geçmiş... Medya yozlaşmış, sadece sansasyon peşinde koşar olmuş. Medyanın göbeğine yüzlerce çıkarıcı dolmuş." (Bk. : Hürriyet, 7.1.1996)

Basınımız acaba neden böyle oldu; bu, sadece kendisinden kaynaklanan bir durum mu; yoksa başka etkenler de var mı?

Çok önemli gördüğümüz bu konu üzerinde hep beraber düşünebilmek için, biz yazımızda bazı dokümanlar ortaya koymanın yararlı olabileceği kanısını taşıyoruz. Ancak konuların kişiselleştirilmemesi için, kaynaklarını göstererek nakledeceğimiz olaylarda hiç bir isim zikretmemeye özen gösterceğiz.

Hemen belirtelim ki, basının 1940'lı yılların başlarında içinde bulunmuş, basınla ilgili yasaların hazırlanmasında, bunların uygulanmasında hizmet etmiş ve basının yüce değerine inanmış bir kimse olarak (Bk.: Yargıtay Dergisi, 1987/3 ve 1988/1-2) en büyük dileğimiz, basınımızın kendisine ve memleketimize lâayık bir seviyeye gelmesi, promosyonlara ümit bağlamış bir halden çıkıp, mesleğin ilkelerine uygun, aranan, güvenilen ve okunan, saygın mevkiine yerleşmesidir.

A- Konumuzla ilgili olarak değerlendirmeye alacağımız olaylardan önce, cevap ve düzeltme hakkını belirleyen, ilgililerin genellikle bildiği, fakat bütün şartları ile birlikte hatırlamakta zorlandıkları, kaldırılan ve halen yürürlükte olan yasal hükümleri tekrar dikkatle okumakta yarar vardır:

* Yargıtay 11. Hukuk (Ticaret) Dairesi Onursal Başkanı

BASIN KANUNU m.19: I- Bir kişinin, haysiyet ve şerefine dokunan veya kendisi ile ilgili gerçeğe aykırı hareketler, düşünceler ve sözler izafesi suretiyle açık veya kapalı şekilde bir mevkutede yapılan yayımdan dolayı ilgili veya yetkili temsilcisi yayının yapıldığı tarihten itibaren iki ay içinde imzasını taşıyan cevap veya düzeltme yazısını mevkutenin sorumlu müdürüne verebilir veya gönderebilir.

Sorumlu müdür, cevap veya düzeltmeyi aldığı tarihten itibaren üç gün içinde inceler ve yayınlanmasına karar verdiği takdirde inceleme süresinin bitiminden sonra çıkacak ilk nüshada metne hiç bir mülâzaha ve işaret katmaksızın ve bu cevap veya düzeltme dolayısıyla her hangi bir mütalâa beyan etmeksizin aynen ve tamamen yayınlamaya mecburdur.

II- Cevap veya düzeltmenin zamanında yayınlanmaması halinde ilgili, yayınlanması gereken tarihten itibaren yirmi gün içinde evrakı ile birlikte bulunduğu yer sulh ceza hakimine başvurur.

Sulh ceza hakimi iki gün içinde cevap veya düzeltmeyi; suç mahiyetinde olup olmadığı, yayın ile ilgisi bulunup bulunmadığı, kanunda yazılı şekil ve şartları taşıyıp taşımadığı ve mevkuteye yapılan başvurunun yayından itibaren iki ay içinde yapılıp yapılmadığı cihetlerinden inceleyerek, cevap veya düzeltmenin yayınlanmamasına veya aynen yayınlanmasına karar verir. Bu karar ilgililere tebliğ olunur.

Bu karara karşı ilgililer dört gün içinde asliye ceza hakimine evraklarını da vermek suretiyle itiraz edebilirler. Asliye ceza hakiminin I numaralı fıkradaki hususları da dikkate almak suretiyle iki gün içinde itirazı inceleyerek vereceği karar kesindir.

III- Cevap veya düzeltmenin öncelikle cevaba sebebiyet veren yazının yayımlandığı sayfa ve sütunda veya bunların eş değerinde okumayı güçleştirmeyecek şekilde imlâ kurallarına uygun olarak, eş büyüklükte ve karakterde harflerle cevap düzeltmeyi gerektiren yazı için başlık yapılmış veya resimler konulmuş ise, cevap veya düzeltmede tespit edilecek başlık veya resmin de yayınlanması gerekir.

IV- İlgilinin talebi veya hakim kararı üzerine yayınlanan cevap veya düzeltmede, bu maddedeki şekil ve şartlara uyulmaması halinde ilgili, cevap veya düzeltmenin yayımlandığı tarihten itibaren yirmi gün içinde evrakı ile birlikte bulunduğu yer **SULH CEZA HAKİMİNE** başvurup cevap ve düzeltmenin bu maddedeki şekil ve şartlara uygun olarak yeniden yayınlanmasına karar verilmesini talep edebilir.

Son fıkra: Yeniden yayınlama kararı üzerine yapılacak yayınlarda da bu maddedeki şekil ve şartlara uyulmadığı takdirde her defasında bu fıkra hükümleri ayrı ayrı tatbik olunur ve her aykırı davranış 29 uncu maddeye göre ayrı ayrı cezalandırılır.

Basın Kanununun 11.5.1988 tarih ve 3445 sayılı kanunla yürürlükten kaldırılmış olan 29 uncu maddesi:

Ondokuzuncu maddede yazılı mecburiyete riayet etmeyenler hakkında 200 liradan 1000 liraya kadar ağır para cezası hükmolunarak **neşrinden imtina edilen cevap ve düzeltmenin de aynı mevkuitede ondokuzuncu maddede gösterilen şekil ve şartlar dairesinde yayınlanmasına karar verilir.**

B- Şimdi basındaki cevap ve düzeltme hakkına konu olan **olayları** kısaca **inceleyebiliriz.** Bunlardaki uyuşmazlık, yargı yoluna müracaatla sonuçlandığı ve kesin şeklini itiraz üzerine asliye ceza mahkemesinde aldığı için, aynı mahkemenin kesin kararlarında yasanın yorumunun nasıl yapıldığının incelenmesi, ilginç olacaktır.

Basın kanunumuz, şimdi yalnız büyük şehirlerimizde değil, memleketimizin hemen hemen bütün il ve ilçelerinde uygulanabilmektedir. Aşağıda kesin kararlar, Alanya A.Ce.Mh. tarafından verilmiştir.

1- A.C.Mh.nin 21.11.1994 tarih ve 1997/285 sayılı kararı:

Olay, Alanya'da yayımlanan (....) gazetesinin 20 Eylül 1994 tarihli nüshasında, en iri harflerle "Filancadan ...Büyük Çalım" başlıklı ilk sahifeyi tamamiyle kaplayan yazıya "Filanca ... Çalım Yapmaz" başlıklı cevabın, bu gazetenin 20 Ekim 1994 tarihli nüshasında ilk sahifede aynı sütunlarda aynı harflerle yayınlanması gerekirken, 3 üncü sahifede silik, okunmaz bir şekilde yayınlanması nedeniyle S.C.Mh.nce, cevabın yasaya uygun olarak yayınlanmasına ilişkin 21.10.1994 tarih ve 1994/119-611 sayılı kararın yerine getirilmemesi üzerine yapılan müracaatı kabul ederek bu mahkemenin, yasal süre olan iki gün içinde 19 uncu maddenin VI ncı bendi hükmüne göre verdiği, yasadaki şekil ve şartlara uygun olarak cevabın yeniden yayınlanmasına ilişkin 3.11.1994 tarih ve 1994/611 sayılı kararın, As.C.Mh. tarafından ilgilinin 3.11.1994 tarihindeki itirazının, iki günlük yasal süre dikkate alınmıyarak 18 gün sonra 21.11.1994 tarih ve 1994/285 sayılı kararla kaldırılmasından ibarettir.

İtiraz mercii olan As.C.Mh.nin gerekçesi aynen şudur:

"**Noter aracılığı ile veya başka bir surette gönderilen cevap ve düzeltme metni yayınlanmadığı takdirde S.C.Mh.nden bu konuda karar alınacağı ve bu karara karşı ilgililerin itiraz edebilecekleri, itiraz olunmayıp kararın kesinleşmesi halinde gazete açısından cevap ve tezkip metninin yayınlanması gerekip yayınlanmaması halinde S.C.Mh.ne yeniden bu konuda başvuruya dair bir usul görülmeyip, aynı yasanın 29 uncu maddesinde düzenlenen cezaî müeyyidelerin uygulanması ile birlikte yeniden yayınlatma kararının alınması gündeme gelip, bu yönde karar almak görev ve yetkisi 5680 sayılı yasanın 29 uncu maddesindeki cezaî müeyyideler, usulüne uygun açılacak dava sonucu davaya bakmaya görevli mahkemeye ait olmakla yasadaki usul ve esaslara uygun olmayan Alanya S.C.Mh.nin 3.11.1994 gün ve 1994/119-611 sayılı kararına yönelik itiraz yerinde görülmeyle kabulü ile kararın kaldırılmasına karar vermek gerekmektedir.**"

HUKUKSAL DEĞERLENDİRME: As.C.Mh.nin kararı, 15.7.1950 tarih ve 5680 sayılı Basın Kanununun -yukarıda metni mevcut- yürürlükten kaldırılmış olan 29 uncu maddesine dayanmıştır. Halbuki bu madde hükmü, 11.5.1988 tarih ve 3445 sayılı kanunun 8 inci maddesi ile değiştirilmiş ve As.C.Mh.nin yeniden yayınlamaya karar verme yetkisi kaldırılmıştır.

15.7.1950 tarih ve 5680 sayılı Basın Kanununun 19 uncu maddesi de, 7.6.1956 tarih, 6733; 29.11.1960 tarih, 143; 10.11.1983 tarih, 2950 ve 11.5.1988 tarih, 3445 sayılı kanunlarla dört defa değişikliğe uğrayarak yürürlükteki halini almıştır.

Gazetenin S.C.Mh.nin kararını yerine getirmemesi halinde cevabı gönderenin müracaat merciinin A.C.Mh. değil, S.C.Mh. olduğu, -yukarıdaki metnin okunmasından da anlaşılacağı gibi- 3445 sayılı kanunla değişik 19 uncu maddenin VI ncı bendi hükmünün emri icabıdır. Yürürlükteki 29 uncu maddeye göre, ancak ceza verilir; yeniden yayınlanma kararı verilmesi S.C.Mh.nin görevidir. 19 uncu maddenin hiç bir metninde "noter aracılığı ile" tebliğ hükmü de yer almamıştır; cevap veya düzeltmenin sorumlu müdüre verilmesi, ya da kendisine her hangi bir suretle gönderilmesi yeterlidir.

As.C.Mh. kararı kesin olduğu için, aleyhindeki yegâne yol olan C.Muh. Us.K. nun değişik 343 üncü maddesi gereğince, kanuna bu suretle vaki muhalefetin yazılı emirle ortadan kaldırılması için müracaat edilen Adliye Bakanlığı'nın, Basın Kanununun 19 ve 29 uncu maddelerinin ilga edilerek yeni metinlerin yürürlüğe girdiğinden maalesef haberinin olmadığı da, müracaata bir cevap bile vermemesinden anlaşılmaktadır.

Kusur, elbette Hakimin değildir; adliye kütüphanelerini muntazam ve yeterli surette takviye etmiyerek Hakimlere okumak ve mevzuatı, ilmî ve kazaî içtihatları tam olarak takip etmek imkânı vermeyen Adliye Bakanlığınınındır.

2- As.C.Mh.nin 28.11.1994 tarih ve 1994/296 sayılı kararı:

Olay, "aynı" gazetenin 29 Eylül 1994 tarihli nüshasında, "Halk (Filancaya) soruyor..." "Temel ne zaman?" başlıkları ile en iri harflerle baştan başa birinci sayfayı kaplayan ve 3 üncü sayfada devam eden "... Hukuk Fakültesi Vakfı Yönetim Kurulunun baskın bir toplantısı ile yeniden belirlendiği", bunun tereddüt ve kaygı yarattığı, "işte tüzüğün 8 inci maddesindeki hüküm" başlığı ile tüzükte mevcut olmayan ve Vakıf Yönetimini tamamiyle haksız çıkararak uydurma bir metin yayınlanması ve diğer gerçeğe aykırı ve atalarından kalan çok büyük mal varlığını bağışlayan Vakfın Kurucusunun ve Vakfı küçük düşürücü, şeref ve haysiyet kırıcı ithamlar nedeni ile -filimlerdeki mizansenle sanki duruşma sırasında adeta parmağı ile o şahsı göstererek ifade edilen- "Halk (Vakfın Kurucusuna) soruyor?" sorusunu cevaplamak ve yanıltıcı beyanlara karşı gerçekleri açıklayarak iddia edilen halkın "tereddüt" ve "kaygılar" ını gidermek amacı ile hazırlanmış ifade edilen cevap ve düzeltme metninin yayınlanmasına, "gazetenin yayını haber niteliğinde" olduğundan bahisle S.C.Mh., 18.11.1994 gün ve 1994/125-647 sayılı kararla müsaade etmeyince, bu karar aleyhinde As.C.Mh.ne itiraz edilmesi şeklinde gerçekleşmiştir.

As.C.Mh.nin itirazı reddeden kararının gerekçesinde:

"İncelenen yazı içeriğinde cevap ve düzeltme hakkının yayınlanmasını haklı kılacak 5680 sayılı yasanın 1911. maddesinde öngörülen (haysiyet ve şerefe dokunan, kişi ile ilgili gerçeğe aykırı hareket ile düşünceler ve sözler izafesi) unsurlarının gerçekleşmediğinin anlaşıldığının" belirtilmesi ile iktifa edilmiştir.

HUKUKSAL DEĞERLENDİRME: "Aynı" gazetenin baş sahifesinde "Halk (Filancaya) soruyor?" şeklinde cevap verilmesi için soru yöneltildiği ve ne tüzük bakımından, ne de fiilen asla mümkün olmamasına rağmen halkı "tereddüt" ve "kaygıya" sevk eden "baskın" şeklinde bir toplantı yapılarak Yönetim Kurulunun yeniden belirlendiği ithamının alenen beyan edildiği ve Vakıf Tüzüğünde mevcut olmayan bir metin, "işte tüzüğün 8 inci maddesindeki hüküm" şeklinde halk açıkça aldatıldığı ve daha pek çok iftiralara yer verildiği ve bunların cevaplandırılmasının istendiği, müracaat dilekçesinde

ifade edildiği halde, gazetenin yazısının şeref ve haysiyete dokunmayan, hele gerçeklere aykırı olmayan haber şeklinde kabul edilerek açıklama ve düzeltme hakkının kullanılmasının engellenmesinin, Basın Kanununun değişik 19 uncu maddesinin ilk bendinin metnine ve ruhuna tamamiyle aykırı olduğu ve adalete olan güveni sarsıcı nitelik taşıdığı, düşünölmeye değer bir olgudur.

3- As.C.Mh.nin 29.11.1994 tarih ve 1994/297 sayılı kararı:

Kararın konsu kısaca şöyledir:

"Aynı" gazete, Vakıf ve kurucusu hakkında 1994 Eylül ayının 20 sinde "Filanca'dan (vakfın kurucusu) Büyük Çalım", 21 inde "Filanca... Paranın Peşinde" ve 29 unda "Halk (Filanca'ya) soruyor?" manşetli baş sahifeyi tamamiyle kaplar şekilde aleyhteki kampanyayı, 30 Eylül 1994 tarihinde de devam ettirmiş ve o günkü nüshasının (Çuvaldız) sütununda Vakfın Kurucusunu, "Alanya'da Adliye Sarayının yapılmasına engel olan adam" olarak ilân etmiştir.

"Hukuk Fakültesi Olayı" başlıklı yazıda, "aslında bu konuda söylenecek çok şey var" diye okuyucunun merakının tahrik edildiği, "Fakülte kuruluş aşamasında doğru bildiğimizi kimseden çekinmeden söylediğimiz için çalışmalarından uzak tutulduk" cümlesi ile yazıya devam edilerek bu çalışmalar hakkında şüphe uyandırarak güvenin sarsılmasına çalışıldığı ve gerçeklere aykırı daha bir takım dolaylı yollardan itham ve imalarda bulunduğu, "neticede çeşitli yerlere yazılan yazılar sayesinde Adliye Sarayı yapılması engellendi. Şimdi bakalım kaç yıl sonra bir Adliye Sarayımız olacak?" şeklinde kamuoyunun aleyhte bir kanıya sürüklenmek istendiği ileri sürölmüşdür.

Buna karşı konuyu aydınlatmak ve kamuoyunun yanılgısını düzeltmek için ilgilinin, yukarıdaki gerekçe ile hazırlandığı cevabının, S.C.Mh. 18.11.1994 gün ve 1994/126-646 sayılı kararında, aynen "haysiyet ve şerefe dokunan bir yazı görölemediği" gerekçesi ile yayınlanmasını kabul etmiştir.

İtirazı, As.C.Mh.de, "haysiyet ve şerefe dokunmadığı" kelimelerine, "gerçeğe aykırı" bir yönün bulunmadığını da ilâve ederek, kesin olarak reddetmiştir.

Gerek bu, gerekse yukarıda (2) No.da açıklanan kesin kararlara karşı, Basın Kanununun değişik 19 uncu maddesi hükmüne muhalefetten dolayı

yazılı emir verilmesi için Adliye Bakanlığına müracaat edilmiş ise de, Bakanlık her iki müracaatı da "*mahkemenin takdirine*" atfen, yazılı emir yoluna gidilemeyeceğini bildirerek ret etmiştir.

HUKUKSAL DEĞERLENDİRME: Adliye Bakanlığının kararı, esası bakımından hukuka muhalefet nedeni ile yerinde değilse de, kesin kararlar aleyhinde bir müracaat yolu açmamak bakımından makul karşılanabilir; elbette bunun da istisnaları bulunmalıdır. Nitekim, tirajı yüksek bir İstanbul gazetesinin 1960 lı yılların sonlarına doğru, Yargıtay aleyhinde manşetten verdiği haberi yalanlayan Yargıtayın cevabı ile ilgili olarak itirazı inceleyen İstanbul'da bir As.C.Hakimi, "*kimse Yargıtayın aleyhinde bulunamaz*" gerekçesi ile itirazı reddedince Bakanlık, yazılı emir vermiştir. Yargıtay Yedinci Ceza Dairesi kararı bozmuş ve tekzip aynı gazetede yayınlanmıştır.

Biz burada, yukarıda (2) ve (3) No.larda açıklanan her iki olayda, sayın Hakimlerin, aleyhte günlerce devam eden bir kampanyanın halkalarını teşkil eden yayınların amacının ne olduğunu nasıl anlayarak neden "*şeref ve haysiyete*" dokunmadığı ve özellikle yayındaki iddiaların gerçeğe uygun ve onları yalanlayan cevapların doğru olmadığı sonucuna hangi yönden ulaştıklarını anlayabilmiş değiliz.

4- As.C.Mh.nin 5.12.1995 gün ve 1995/24-25 sayılı kararı:

Aynı mahkemenin diğer bir kesin kararına konu olan olay kısaca şöyledir:

Büyük bir İstanbul gazetesinin adını da taşıyan bir (Akdeniz) gazetesinde 1 Kasım 1995 günü, "*Dekanın Fakülte Öfkesi*" başlığı ile altı sütun üzerinden bir beyanat yayınlanmıştır. Bunda Dekan, "*Alanya'da fakülte binası yapma sözü verip, bu sözünü yerine getirmemekle suçladığı*" kişinin, "*bu sözünün, 1992 yılında çıkarılan 3837 sayılı yasada da aynen yazılı olduğunu, ancak şimdi böyle bir söz vermediğini, fakültenin Devlet-Vatandaş işbirliği ile yapılması gerektiğini söylüyor*" şeklinde bir beyanat vermiş, suçlanan kişinin de "*fakülte inşaatının başlatılmamasından Rektörün suç olduğunu ileri sürdüğü*" ifade edilmiştir.

Suçlanan kişinin, ertesi günü gazetenin sorumlu müdürlüğüne hitaben gönderdiği yazı ile eki cevap ve düzeltme yazısı, gazetenin bir görevlisi tarafından 2 Kasım 1995 tarihinde adı yazılmak ve imzası atılmak suretiyle teslim alınmıştır.

Aleyhinde yayın yapılan kişi, cevap ve düzeltme yazısında, "*verdiği*

sözü inkâr ettiği" yolundaki ithama karşı, "ben sayın Dekanı hiç görmedim, ne ona ne de bir başkasına böyle bir söz vermedim", bu iddiası ve -sanki ödevim imiş gibi- bana atfen "inşaata girişemedim" sözünün gerçek dışı olduğunu beyan ettikten sonra, "Fakültenin kuruluş yasaasının gerekçesi hakkında da doğru olmayan iddialarda bulunulmuştur" diyerek "fakülte inşaatının, bunu inşa ettirecek olan Üniversite tarafından, kendisinin tapuda bağışladığı dört arsa üzerinde, Vakfın ODTÜ ne hazırlattığı projelere göre ihale edildiğinden sayın Dekanın haberi olmadığını" beyanla "artık dedikodulara ve sekiz yıllık çileye son defa yeter diyoruz" şeklinde açıklamada bulunmuştur.

Sorumlu müdür, Basın Kanununun 19 uncu maddesi gereğince, cevap ve düzeltmeyi, aldığı 2 Kasımdan itibaren **üç günlük inceleme süresinin bitimi olan 6 Kasım**da yayınlamadığı için, o gün S.C.Hakimliğine başvurulmuş ve Hakim **iki günlük** yasal süre içinde 7 Kasım 1995 gün ve 1995/103-752 sayılı ile yayınlaması kararı vermiştir.

Gazete, 10 Kasım tarihli nüshasında "yasaya aykırı olarak bazı değişiklikler yaptıktan sonra kendi koyduğu Fakülteyi Dekan Engelliyor" başlığı ile cevap ve düzeltmeyi yayınlamıştır.

Gazetenin Sorumlu Müdürünün avukatı, **cevap yayımlandıktan 6 gün sonra 16 Kasım 1995 tarihinde İzmir'de mahkemede kaydı yapılan dilekçesi** ile sadece "yayının objektif nitelikte haber olduğu ve cevabın yayımlandığından S.C.Mh.nin haberdar olmadığından" bahisle bu mahkeme kararının kaldırılmasını, cevap ve düzeltme talebinin reddini, As.C.Mh.nden dilekçe ile istemiştir.

As.C.Mh., İzmir'den gönderilen dilekçenin 22 Kasımda intikalinden itibaren 2 günlük süreyi geçirerek 13 gün sonra itirazı kabul ederek, "yayınlamak isteğinin kimin adına yapıldığının, bu isteğin maddî ve hukukî gerekçelerinin, haberin hangilerinin gerçeğe aykırı olduğunun ve delillerinin, cevabın gazeteye gönderilen metin olup olmadığıнын, gazete merkezinde cevabı alanın sorumlu müdür olup olmadığıнын" S.C.Mh.nce araştırılmadığı gerekçesi ve "cevabın yayınlanmasının süresinde olup olmadığıнын anlaşılmadığından" bahisle S.C.Mh. kararının kaldırılmasına kesin olarak karar vermiştir.

HUKUKSAL DEĞERLENDİRME: a) Muteriz vekili sadece vekâletnamesi ile yayınlanan cevabı havi gazete nüshasını dilekçesine eklemekle yetinmeyerek, itirazın **dört günlük yasal süre içinde yapıldığını kanıtlamalıdır.**

b) Sorumlu müdür yerine gazete idare merkezinde görevli kişiye cevap ve düzeltmenin **muhatap adına** tebliğinin, Tebligat Kanunu ve Posta Kanunundaki düzenlemelere de uygun bulunduğu, nitekim Basın Kanununun 19 uncu maddesindeki cevabın "**gönderilebileceği**" hükmü karşısında Postaya da verilebileceği, uygulamanın da çoğunlukla bu şekilde olduğu, "**bizzat muhataba tebliğ**" esasının kabulünün "**ulaşamama, tebellüğden imtina**" gibi sakıncaları bulunacağı düşünülmelidir.

c) Cevap, "**beyanatta bulunani hiç görmediği ve ne ona, ne de bir başkasına iddia edilenleri söylemediği**" esasına dayandığına, **görmemek, söylememiş** olmak ve Dekanın neden dolayı Fakülte inşaatının Üniversite Tarafından ihale edilmiş olmasından **haberdar bulunmadığı** isbat edilemeyeceğine göre, **bir isbat yükümünün kabulü** ve kaldı ki bunun **ters** olarak cevap verenden istenmesi, doğru değildir.

ç) Sulh ve Asliye Ceza Mahkemelerinde, cevap ve düzeltme ile ilgili olarak sadece, "**süre, ilgi, suç, şekil ve şartlar**" bakımından "**yayın ve cevap**" hakkında inceleme yapılacağı ifade edildiği ve başka bir koşul konulmadığı kabul edilmelidir. Bu koşulları taşıyan cevaptan sorumluluk, ayrı kuralara tâbidir.

d) Muterizin sayın Avukatı, mahkemenin dayandığı gerekçede belirtilen hususların hiç birini ileri sürmemiş, sadece cevabın yayımlandığını, S.C.Mh.nin bundan haberi olmadığını ileri sürerek itirazda bulunmuş, buna rağmen bu mahkemenin kararının kaldırılmasını, cevap ve düzeltme talebinin reddini istemiştir.

e) Cevabın yayınlanmış olmasının, **cevaba itiraz hakkını kaldıracağı** gözönünde tutulmalıdır.

SONUÇ: Yukarıda kısaca özetlemeye çalışılan dört olayda da cevap ve düzeltme hakkını kullanan aynı kişi olduğu halde, olayların konusu ayrı, fakat As.C.Mh.nin kesin kararları hep "**cevabın yayınlanmasını ret**" şeklinde tecelli etmiştir. Bu kararların hukuksal gerekçelerini, (2 ve 3) No.larda haberin gerçeğe aykırı olmadığını, şeref ve haysiyete dokunmadığının nasıl anlaşıldığını çözmek, (1) No.da anlatılan olayda yürürlükten kaldırılan hükme müsteniden verilen kararlar (4) No.da açıklanan olayda cevap ve düzeltmeyi gazete yayınladığı halde, sayın Hakimin, bu hususta "**yayınlanamaz**" şeklinde karar vermesini anlamak, olanaklar içinde değildir.

Acaba cevap hakkının kullanılmasında yasalar daha dikkatli olarak kullanılsa, bu önemli konuda bütün memlekette uygulamada birlik sağlansa, **basında hatta medyada** daha fazla bir **sorumluluk duygusu** hasıl olmaz mı ve basınımız, kendilerinin de itiraf ettikleri bugünkü durumundan zaman içinde daha kolaylıkla kurtarılacak gerçekten lâayık olduğu inandırıcı ve güvenilen Dördüncü Kuvvet vasfına kavuşmaz mı?

Yargıtayın iş hacmi bu kabil kararları incelemeye elverişli olmadığından, **takipsizlik** kararına karşı itiraz gibi, Basın Kanununa göre Sulh Ceza Mahkemesinde tek hakimin verdiği kararlara karşı da As.C.Mh.ndeki tek hakimin değil, en yakın **Ağır Ceza Mahkemesinin** görevli olmasını kabul etmek ve kararlarda birliği sağlamak için de Yargıtay **C.Başsavcılığına**, itiraz üzerine verilen kararların birer nüshasının gönderilerek re'sen ya da ilgilinin başvurusu üzerine, aleyhe de etki yapacak şekilde, Yargıtaya başvurma yetkisini tanımak ve bu yolda Basın Kanununda değişiklik yapmak ihtiyacı bulunduğu inancındayız.